

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Karelian ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua oman kantansa ulkomaalaislainuudistukseen. Samalla Karelia-ammattikorkeakoulu haluaa tuoda esille vakavan huolen ulkomaalaislain uudistuksesta, joka asettaa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kansainväliset osaajat eriarvoiseen asemaan verrattuna yliopistotutkinnon suorittaneisiin. Tämä lakiesitys heikentää merkittävästi ammattikorkeakoulujen vetovoimaa kansainvälisten opiskelijoiden silmissä ja vaikeuttaa Suomen koulutusperäisen maahanmuuton tavoitteiden saavuttamista.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kansainväliset osaajat ovat voimavara Suomelle. Ammattikorkeakoulut ovat tehneet merkittäviä ponnisteluja lisätäksään kansainvälisten opiskelijoiden määrää ja tukeakseen heidän työllistymistään Suomeen. Kansainväliset opiskelijat, erityisesti EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevat, ovat tärkeä voimavara Suomen työmarkkinoille. Heidän osaamisensa on erityisen arvokasta aloilla, joilla on suuri osaajapula, kuten terveydenhuollossa, tekniikassa ja ICT-alalla.

Lakimuutosta tehdään tilanteessa, jossa osaavan työvoiman tarpeen voidaan odottaa olevan monilla aloilla ja alueilla lähivuosina kasvussa. Vuosina 2017–

2035 tarvitaan 1,15 miljoonaa työntekijää korvaamaan eläkepoistumaa ja täyttämään uudet työpaikat, mikä tarkoittaa keskimäärin 61 000 työntekijää vuodessa. Työvoimasta poistuma on korkea, sillä 46 % vuoden 2016 työllisistä jää eläkkeelle vuoteen 2035 mennessä ja lisäksi monet toimialat kasvavat. Pienentyvät ikäluokat eivät riitä korvaamaan koko osaajatarvetta, osaajia tarvitaan myös maan rajojen ulkopuolelta. Sote-alat ovat tästä hyvä esimerkki, mutta kyse on myös muiden alojen mm. insinöörialojen osaajista.

Yli puolet näistä uusista työntekijöistä tarvitsee korkeakoulutuksen, erityisesti työelämän tarpeisiin vastaavan ammattikorkeakoulutuksen. Omat hupenevat ikäluokkamme eivät tule riittämään, joten tarvitsemme kansainvälisiä osaajia, joilla on suomalaisen ammattikorkeakoulutuksen mukainen tutkinto ja riittävä kielitaito.

Hallituksen esityksessä pysyvän oleskeluluvan ehtoja ollaan kiristämässä siten, että jatkossa pysyvän oleskeluluvan saanti edellyttää kuuden vuoden oleskelua Suomessa. Poikkeuksena tästä ovat kuitenkin yliopistotutkinnon suorittaneet, jotka voivat saada pysyvän oleskeluluvan suoraan valmistumisen jälkeen, jos heillä on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilta kansainvälisiltä opiskelijoilta edellytettäisiin aina vähintään neljän vuoden oleskelua määräaikaisella luvalla sekä riittävää palkkatasoa pysyvän oleskeluluvan saamiseksi.

On erityisen epäoikeudenmukaista, että yliopiston kandidaatit voivat saada pysyvän oleskeluluvan, mutta samanlaisen tutkinnon suorittaneet ammattikorkeakoulusta valmistuneet eivät.

Ammattikorkeakoulututkinto antaa vahvat valmiudet työelämään, kun taas yliopiston kandidaatin tutkinto on käytännössä vain välitutkinto matkalla maisteriksi.

Pysyvä oleskelulupa pitää voida saada myös AMK-tutkinnon suorittamisen jälkeen, kun henkilöllä on riittävä suomen tai ruotsin taito. Näin korkeakoulusta valmistuneilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä mukaan suomalaiseen yhteiskuntaan. On myös hyvä huomioida, että jo nyt ammattikorkeakouluissa kansainvälisille opiskelijoille opetetaan suomea ja ruotsia osana heidän opintojaan, ja monissa ammattikorkeakouluissa stipendit perustuvat suomen tai ruotsin kielen osaamiseen. Yliopistoilla ei ole vastaavaa systemaattista ja opetusohjelmiin kuuluvaa kielenopetusta.

Karelia-ammattikorkeakoulu vaatii, että myös ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kansainväliset opiskelijat otetaan mukaan lain 56 c § piiriin. Tämä tarkoittaa, että heillä tulisi olla mahdollisuus saada pysyvä oleskelulupa suoraan valmistumisen jälkeen, kun he ovat saavuttaneet riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon. Näin varmistetaan, että kaikki Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneet kansainväliset osaajat ovat yhdenvertaisessa asemassa ja heillä on mahdollisuus integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perustelut muutokselle

1. Työvoiman tarve:

Suomi tarvitsee osaavaa työvoimaa erityisesti aloilla, joilla on suuri osaajapula.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kansainväliset opiskelijat ovat valmiita vastaamaan tähän tarpeeseen.

2. Koulutusperäisen maahanmuuton tavoitteet:

Ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet lisäämään koulutusperäistä maahanmuuttoa ja tukemaan kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä Suomeen. Lakiesitys vaikeuttaa näiden tavoitteiden saavuttamista.

3. Yhdenvertaisuus:

On kohtuutonta asettaa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet eriarvoiseen asemaan verrattuna yliopistotutkinnon suorittaneisiin. Kaikilla korkeakoulututkinnon suorittaneilla tulee olla samat mahdollisuudet pysyvän oleskeluluvan saamiseen.

4. Kielivaatimukset:

Ammattikorkeakouluissa kansainvälisille opiskelijoille opetetaan suomea ja ruotsia osana heidän opintojaan, ja monissa ammattikorkeakouluissa stipendit perustuvat suomen tai ruotsin kielen osaamiseen. Vastaavaa systemaattista ja opetusohjelmiin kuuluvaa kielenopetusta ei ole yliopistoissa, mikä tekee ammattikorkeakouluista erityisen tärkeitä kielitaidon kehittämisessä ja opiskelijoiden kotoutumisessa Suomeen.

5. Ammattikorkeakoulututkintojen työelämälähtöisyys:

Ammattikorkeakoulututkinnot ovat suoraan työmarkkinoille tähtääviä tutkintoja, jotka tuottavat juuri työmarkkinoilla tarvittavaa osaamista. Tutkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa jää töihin tai jatkamaan opintojaan Suomessa. On epäoikeudenmukaista, että yliopiston kandidaatit, joiden tutkinto on usein vain välitutkinto matkalla maisteriksi, voivat saada pysyvän oleskeluluvan, mutta ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet eivät.

6. Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä ja työllistyminen: Vuonna 2024 Suomessa oli yhteensä 22,792 kansainvälistä korkeakouluopiskelijaa, joista 10,308 opiskeli ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa jää töihin tai jatkamaan opintojaan Suomessa. Tämä osoittaa, että ammattikorkeakoulut ovat tehokkaita väyliä kansainvälisten osaajien integroimiseksi Suomen työmarkkinoille.

Karelia-ammattikorkeakoulu toivoo, että hallitus ottaa huomioon tämän lausunnon ja muuttaa lakiesitystä siten, että myös ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kansainväliset opiskelijat voivat saada pysyvän oleskeluluvan suoraan valmistumisen jälkeen. Tämä on välttämätöntä Suomen kilpailukyvyä ja elinvoiman turvaamiseksi.

Ammattikorkeakoulut ovat työelämän korkeakouluja ja ne ovat systemaattisesti kehittäneet omia kansainväliä koulutuksiaan juuri palvelemaan koulutusperäisen maahanmuuton tarpeita. On erittäin

asiantuntematonta ja suorastaan vastuutonta valmistella lakimuutosta, joka tekee tyhjäksi nämä pyrkimykset asettamalla ammattikorkeakoulut eriarvoiseen asemaan yliopistojen kanssa, joiden kansainvälisissä koulutuksissa, ei ole pakollisia työharjoitteluja tai suomen/ruotsin kieliopintoja.

Raivo Petri
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy